

cină obligatorie, ba, aş spune, corolar, hotărîrea de a salvagarda dreptul la originalitate al fiecărui individ în parte.

Originalitatea, în cîmpul discuţiilor noastre teatrale, presupune ca fiecare autor, evitînd cu orice preţ (şi fiind încurajat întru aceasta) mimetismele, de orice nuanţă, să scrie pe potrivă autenticităţii sale.

Originalitatea presupune, de asemenea (sau prin urmare), ca personajele pieselor de teatru şi, mai cu seamă, mult doriţii „eroi contemporani”, fugind de ispitele uniformi-

tăţii, în gînd, gest sau formulă verbală, să se întruchieze ca personalităţi distincte, întrucît în artă numai unicitatea e, după cum ştim, semn de adevăr şi viabilitate.

Originalitatea presupune, mai apoi, ca fiecare teatru în parte să-şi înţeleagă şi să-şi dezvăluie — pe măsura locului, timpului şi artiştilor săi, şi după exemplul celor mai bune trupe ale ţării — personalitatea colectivă, care, ea, şi numai ea, poate da valabilitate şi ecou social unei opere de artă teatrală.

ACTORUL ÎN PROMOVAREA ARTEI MILITANTE

■ BISZTRAI
MARIA

— Care este, şi trebuie să fie, portretul moral şi profesional al actorului, în actuala etapă a societăţii noastre ?

— Generaţia noastră înscrie o filă nouă în cartea glorioasă a istoriei patriei, cucerind noi culmi ale civilizaţiei şi culturii. Făuritorii revoluţiei tehnico-stiinţifice sînt semenii noştri — oameni obişnuîţi, martori ai activităţii generale, creatoare din zilele noastre. Ei consideră lăcaşurile artei un lor al ideilor ce înnobilează şi stimulează aspiraţiile fiecăruia spre o existenţă fără eusur, spre întruchiparea omului de omenie.

În acest sens, Expunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu la Congresul educaţiei politice şi al culturii socialiste, caracterizată de un strălucitor spirit analitic, fundamentat ferm şi creator pe filozofia marxist-leninistă, a fost de o covîrşitoare însemnătate programatică.

Prezentă la Congres, ca lucrătoare în domeniul artei şi culturii, am fost animată de simţul responsabilităţii faţă de îndatoririle ce-mi revin în împlinirea comenzii sociale de care are a asculta arta. M-am reîntors de la Congres decisă a face tot posibilul pentru fructificarea maximă a capacităţii creatoare de care dispunem, eu, ca actriţă, şi întreg colectivul nostru.

Nu mai că această decizie e în funcţie de relaţiile dialectice dintre artă şi consumatorii ei. Pentru a putea transfigura în opere

de artă durabile înaltul exemplu moral al eroului comunist, pentru a aprofunda realităţile complexe ale prezentului, pătruns (ca şi activitatea noastră — a oamenilor de artă) de spiritul dinamic, autentic revoluţionar, caracteristic întregii vieţi din România, este necesar ca izvorul de inspiraţie a muncii noastre creatoare să fie realitatea, viaţa, acei oameni care determină şi au determinat profunde mutaţii în destinele ţării. Această angajare socială ne străduim s-o traducem în angajare estetică, asigurînd astfel mesajului ce-l lansăm forţă de convingere mobilizatoare.

Dascăl cu vorbe dulci, totodată educator eficient şi consecvent al formării conştiinţei şi personalităţii umane: iată cum văd cu portretul unui artist contemporan. Iată cum aş formula crezul meu artistic — de actriţă, de activistă pe tărîmul obştesc. El mi s-a cristallizat mai deplin în urma autoexaminării ce mi-a fost prilejuită de Congresul educaţiei politice şi al culturii socialiste. Dorese ca acest crez să fie materializat în spectacole-eveniment, înfăţişate în edificiul teatrului miilor de spectatori cărora ne adresăm.

— Cum participă actorul la procesul de afirmare a artei militante ?

— Teatrele dau, în genere, dovadă de responsabilitate civică în activitatea lor. Totuşi, nu pot tăgădăui că în situaţiile în

care angajarea socială nu este transfigurată întotdeauna într-o reală imagine artistică sîntem adesea puși în fața unor lucrări schematice, neviabile. Vorbînd, de aceea, despre îmbunătățirea repertoriului, să nu uităm că valoarea lui depinde de exigența celor ce-l alcătuiesc — a noastră, așadar, și că noi avem datoria să manifestăm, constant și fără concesiile, un nivel superior de exigență artistică. De asemenea, în numele eforturilor pe care sîntem chemați să le depunem, în vederea înnobilării sufletului uman, sîntem datori să ne împotrivim și altor fenomene negative ce ne mai apasă, precum inerția, nepăsarea, egoismul; depășirea lor deschide drum progresului. Ideologia noastră și estetica n-au nimic comun cu fuga de complexitate, de conflicte, cu schemele uscate, nici cu eroi purtați de aripi de îngerași. Numai concepția militantă ne ajută să devenim din martori ai timpului nostru creatori ai epopeii naționale.

Modalitățile practice pentru realizarea acestor deziderate sînt multiple: să facem din teatrul nostru un adevărat atelier de creație a dramaturgiei originale care, cu reală responsabilitate civică, animată de o vie conștiință politică, să abordeze problemele de fond ale existenței contemporane; să înlăturăm subiectivismul din procesul de alcătuire a repertoriilor (repertoriul nu trebuie să fie rodul unor preferințe personale, al unor ambiții vedetiste dornice de succes cu orice preț); să înlocuim, așadar, subiectivismul cu o concepție unitară, concordantă cu programul estetic al instituției, cu cerințele teatrului politic, ferm angajat față de realitate. Devine astfel necesară mărirea competenței factorilor de răspundere în procesul de alcătuire a repertoriilor, știința lor de a discerne esențialul și adevărul în fenomenele și curente dramaturgice și filozo-

fice ale veacului. Trebuie mai mult curaj în descoperirea de noi și noi mijloace de expresie scenică și dramaturgică, în eliminarea conformismului și a stagnării temătoare de inovații, pentru a putea oglindi fidel permanenta înnoire a realității.

Îmbunătățind, astfel, repertoriul, vom răspunde imperativelor prezentului; limbajul nostru artistic va fi comun cu acela al realității socialiste — limbajul umanismului revoluționar.

— Ce rol capătă experimentul în procesul de adîncire a democratizării culturii?

— Transpunerea în viață a celor spuse mai înainte impune desăvîșirea artei teatrale. A experimenta, în acest scop, noi căi de comunicare cu sala devine o sarcină importantă. Bineînțeles, mă gîndesc la experimentul artistic pornit de la conceptul esteticii marxiste, în măsură să redea, prin forme variate, varietatea și complexitatea realității, și să îmbogățească, astfel, sfera realismului. În acest chip, vom putea realiza un teatru popular, revoluționar, de un înalt nivel estetic, de natură să transmită cu eficiență ideile chemate să înobileze conștiința maselor largi. Un asemenea spirit stimulează dorul de autoperfecționare, înlătură pericolul plafonării, despovărează munca actorului de soluții-șablon, rutinieri. Formele instituționalizate ale modalităților de perfecționare se cer îmbinate cu o asiduă muncă profesională individuală, cu rîvna actorului spre impecabil. Numai așa comunicarea eficientă cu sala de spectacol are șansa de a fi asigurată. Dialectica organică a angajării sociale și a angajării estetice duce, pe calea unor atari activități, la creația autentică, la un teatru cu adevărat mobilizator.

FORȚA DE CONVINGERE A UNOR EROI ADEVĂRAȚI

■ ALECU
POPOVICI

— Cum poate fi definit actualul moment al politicii culturale, în relație cu teatrul pentru copii și tineret?

— Marea confruntare cu propriile conștiințe creatoare, bucuria deplină a participării

la un eveniment național, jalonînd cu certitudine perspectivele, iată doar cîteva impresii marcate febril în zilele de neuitat ale Congresului educației politice și al culturii socialiste.

Din multitudinea de probleme-program, probleme de viață, probleme de creație, pro-